

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2011 г. за професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките, асоциираните медицински специалисти и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно

(обн., ДВ, бр. 15 от 2011 г.; изм. и доп., бр. 50 от 2011 г.)

§ 1. В наименованието на наредбата след думата „специалисти“ се поставя запетая и се добавя „зъботехниците“.

§ 2. В чл. 1 след думата „специалисти“ се поставя запетая и се добавя „зъботехниците“.

§ 3. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Зъботехниците могат да извършват по назначение на лекар и/или лекар по дентална медицина подготвителни дейности, изработване и възстановяване на медицински изделия.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея думите „акушерка и/или фелдшер“ се заменят с „акушерка, фелдшер и/или лекарски асистент“.

§ 4. В чл. 7, ал. 1, т. 3, буква „б“ думите „с изключение на тези от приложение № 1 на Наредба № 4 от 2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти (обн., ДВ, бр. 21 от 2009 г.; изм., бр. 91 от 2009 г.) само при сключен договор с лечебно заведение“ се заменят с „по реда на наредбата по чл. 221, ал. 1 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина“.

§ 5. В наименованието на раздел VIII след думата „масажистите“ се добавя „(с увредено зрение)“.

§ 6. В чл. 15 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думата „масажистът“ се добавя „(с увредено зрение)“.

2. В ал. 2 след думата „масажиста“ се добавя „(с увредено зрение)“.

§ 7. В чл. 16 след думата „масажистът“ се добавя „(с увредено зрение)“.

§ 8. Създава се раздел IXа „Професионални дейности, които лекарските асистенти могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар“ с чл. 18а и 18б:

„Раздел IXа

Професионални дейности, които лекарските асистенти могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 18а. (1) Професионалните дейности, които лекарският асистент може да извършва самостоятелно в спешната и първичната медицинска помощ, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включващо:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение и рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информирание на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания и манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;

ж) даване на указания на пациента при необходимост от вземане на материал за медико-биологични анализи;

з) проследяване и регистрация на лабораторни и инструментални изследвания, манипулации и медицински грижи;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи:

- а) промоция на здравето и консултиране за социално-значимите заболявания;
- б) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве и храненето;
- в) превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето и др.;
- г) идентифициране на здравни проблеми и даване на съвети на лица с повишен медицински риск;
- д) оказване на психологична помощ на пациента и семейството му;
- е) превенция на злокачествени заболявания;
- ж) консултиране за отглеждане на новороденото, включително за хранене, хигиена, имунизации;
- з) обучение за самоизследване на млечни жлези;
- и) консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти;

3. медицински дейности и здравни грижи, включващи:

- а) подготовка и извършване на долекарски медицински преглед в спешната и първичната медицинска помощ в случаите, когато пациентът не може да бъде прегледан от лекар – снемане на анамнеза, статус (чрез физикални методи на изследване – оглед, палпация, перкусия и аускултация), поставяне на предварителна (работна) диагноза на база симптоматиката, обективното състояние и лабораторните изследвания на болния; не се допуска самостоятелен преглед и назначение на лечение на деца до 3-годишна възраст освен при състояния, пряко застрашаващи живота на детето;
- б) предписване на разрешени за употреба в страната лекарствени продукти и издаване на рецепти по реда на наредбата по чл. 221, ал. 1 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина;
- в) наблюдение и регистриране на динамиката на болестния процес;
- г) измерване и регистриране на пулс, кръвно налягане, дишане, температура, диуреза, електрокардиография;
- д) участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции;
- е) интерпретиране на рутинни медико-диагностични изследвания – изследване на урина (рН, белтък, глюкоза, кетонни тела, уробилиноген, билирубин, кръв и ориентировъчно изследване на „седимент“); кръвна картина (хемоглобин, хематокрит, еритроцити, левкоцити и тромбоцити, СУЕ); клинично-химични изследвания (глюкоза, креатинин, урея, общ билирубин, глюкурониран (директен) билирубин, АсАТ, АлАТ, пикочна киселина, холестерол, триглицериди); изпражнения: окултни кръвоизливи;
- ж) разпознаване на промени в основни жизнени функции (дишане, сърдечна дейност и др.) и инструментални изследвания (електрокардиограма и др.), налагащи оказване на спешна медицинска помощ;

4. манипулации, включващи:

- а) извършване на инжекции – подкожни, мускулни и венозни;
- б) осигуряване на продължителен венозен достъп;
- в) извършване на венозна пункция и вземане на кръв;
- г) инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж;
- д) извършване на венозна инфузия;
- е) извършване на очистителна и лечебна клизма;
- ж) въвеждане и поддържане проходимостта на уретрален катетър при мъж и жена;
- з) обработка на рана;
- и) парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори;
- й) сваляне на конци и дренажи и поставяне на превръзки на рани;

- к) отстраняване на шина;
 - л) извършване на промивка на конюнктивален сак;
 - м) извършване на стомашна промивка;
 - н) поставяне на назогастрална сонда;
 - о) извършване на асептични и септични превръзки;
 - п) извършване на предна носна тампонада;
 - р) извършване на електрокардиография;
 - с) местна анестезия и хирургичен шев на меки тъкани;
 - т) инцизия на фурункул и карбункул;
5. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:
- а) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;
 - б) оказване на спешна медицинска помощ на пострадалия в отсъствието на лекаря;
 - в) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка;
 - г) извършване на механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти;
 - д) осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;
 - е) извършване на първична реанимация – непряк сърдечен масаж, дефибрилация и изкуствена вентилация;
 - ж) поддържане на жизнените функции на пациента при състояния, застрашаващи живота по време на транспортиране;
 - з) оказване на помощ при раждане до идването на лекар или акушерка;
 - и) прилагане на инфузионна терапия, на антиаритмични, кардиоинотропни лекарствени продукти и кортикостероиди при състояния, налагащи оказване на спешна медицинска помощ;

6. провеждане на обучения и изследвания.

Чл. 18б. Професионалните дейности, които лекарският асистент може да извършва по лекарско назначение в спешната и първичната медицинска помощ, са:

1. провеждане на назначено от лекар лечение;
2. подготвяне и при необходимост подпомагане на пациента при извършване на медико-диагностични манипулации;
3. извършване, наблюдение и отчитане на проби за чувствителност;
4. поставяне и сваляне на катетър или перфузионна игла в повърхностна вена;
5. наблюдение на хранителния режим на кърмаче;
6. осъществяване и наблюдение на специфични превръзки;
7. подготвяне и сваляне на конци, дренажи и сонди;
8. поставяне на катетър за вземане на стерилна урина, промивка, впръскване на лекарствени продукти в пикочния мехур;
9. обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми;
10. осъществяване на грижи и наблюдение на интубиран или трахеостомиран пациент, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар.“

§ 9. Създава се раздел IXб „Професионални дейности, които зъботехниците могат да извършват по назначение от лекар и/или лекар по дентална медицина“ с чл. 18в:

„Раздел IXб

Професионални дейности, които зъботехниците могат да извършват по назначение от лекар и/или лекар по дентална медицина

Чл. 18в. Професионалните дейности, които зъботехникът може да извършва по назначение от лекар и/или лекар по дентална медицина, са:

1. подготвителни дейности при изработване на медицински изделия;
2. изработване на индивидуални помощни средства в зъбопротезирането;

3. изработване на неподвижни протезни конструкции за възстановяване функцията на дъвкателния апарат/акт;
4. изработване на подвижни протезни конструкции за възстановяване функцията на дъвкателния апарат/акт;
5. изработване на свързващи елементи при неподвижни и подвижни протезни конструкции;
6. изработване на челюстно-ортопедични и ортодонтски апарати;
7. изработване на екто- и ендопротези;
8. изработване на неподвижни и подвижни протезни конструкции за възстановяване на функцията на дъвкателния апарат/акт при имплантологично лечение;
9. изработване на протезни конструкции, включително тези по т. 1 – 8 чрез използването на дигитални технологии;
10. възстановяване на протезни конструкции и челюстно-ортопедични и ортодонтски апарати, екто- и ендопротези.“

§ 10. В наименованието на раздел X думите „медицинска сестра или лекар“ се заменят с „лекар, медицинска сестра, акушерка, фелдшер и/или лекарски асистент“.

§ 11. Член 19 се изменя така:

„Чл. 19. Професионалните дейности, които здравният асистент може да извършва по назначение от лекар, медицинска сестра, акушерка, фелдшер и/или лекарски асистент, са:

1. обслужване на пациенти чрез предоставяне на общи грижи и съдействие, включващи:

- а) извършване на общ тоалет, включително тоалет на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии;
- б) подпомагане при обличане и събличане;
- в) подпомагане при хранене и приемане на течности;
- г) подпомагане при сън и почивка;
- д) подпомагане на дишането;
- е) подпомагане при уриниране и дефекация, включително при стомирани лица, поставяне на подлога, уринатор или смяна на уринаторна торба;
- ж) подпомагане на движението чрез поддържане, придържане и поставяне в подходящо положение в зависимост от заболяването;
- з) провеждане на дейности, подобряващи психоемоционалното състояние на пациента;
- и) подпомагане приема на лекарствени продукти през устата;
- к) съпровождане на пациента;
- л) предоперативно отстраняване на окосмяването на мястото на оперативното поле;
- м) извършване на профилактика на декубитуса и мацерацията – тоалет, обтриване, раздвижване, обработка на кожата със специални препарати;
- н) обработване на тялото на починал болен;

2. осигуряване на комфорт и хигиена на средата, в която пребивава пациентът, включително смяна на личното и постелъчното бельо на пациента;

3. събиране на данни относно състоянието на пациента по предварително зададени от медицинския специалист параметри;

4. наблюдение за отклонения от нормата във функциите на системите в човешкия организъм и уведомяване на медицински специалист;

5. пренасяне на лекарствени продукти, медицински изделия и биологичен материал;

6. подпомагане дейността на медицинските специалисти;

7. извършване на действия по оказване на първа помощ;

8. провеждане на дейности по дезинфекция и хигиена;

9. стерилизация на инструменти, консумативи и материали, включително тяхното събиране, подготовка, пренасяне и съхранение.“

Заключителни разпоредби

§ 12. В Наредба № 4 от 2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти (обн., ДВ, бр. 21 от 2009 г.; изм., бр. 91 от 2009 г., бр. 94 от 2011 г., бр. 2 от 2012 г., бр. 81 и 104 от 2013 г., бр. 15, 68 и 95 от 2014 г.; Решение № 5812 на ВАС на РБ от 2016 г. – бр. 91 от 2016 г.; бр. 95 от 2018 г., бр. 68 и 90 от 2019 г., бр. 91 и 107 от 2020 г., бр. 37, 47 и 94 от 2021 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 4, ал. 3 след думата „Фелдшерите“ се добавя „и лекарските асистенти“, а накрая се добавя „по чл. 2, ал. 1, т. 1 от Закона за лечебните заведения“.

2. В чл. 7, ал. 1, т. 5 след думата „фелдшера“ се поставя наклонена черта и се добавя „лекарския асистент“.

3. В приложение № 1 към чл. 4, ал. 3 след думата „фелдшерите“ се добавя „и лекарските асистенти“.

§ 13. Наредбата е съгласувана с Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи и Българската асоциация на зъботехниците.

Министър: Асена Сербезова